



Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

9. září 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana spotřebitele – Směrnice 2008/48/ES – Spotřebitelský úvěr – Článek 10 odst. 2 – Informace, které musí být povinně uvedeny ve smlouvě – Povinnost uvést ve smlouvě druh úvěru, dobu trvání úvěrové smlouvy, sazbu úroků z prodlení a mechanismus úpravy sazby úroků z prodlení platné v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy – Změna sazby úroků z prodlení v závislosti na změně základní úrokové sazby stanovené centrální bankou členského státu – Odškodnění za předčasné splacení úvěru – Povinnost uvést způsob výpočtu změny sazby úroků z prodlení a odškodnění – Neexistence povinnosti uvést možnosti ukončení platnosti úvěrové smlouvy upravené ve vnitrostátním právu, avšak neupravené ve směrnici 2008/48 – Článek 14 odst. 1 – Právo na odstoupení od smlouvy vykonané spotřebitelem, které se opírá o absenci informace povinně uváděné podle čl. 10 odst. 2 – Opožděné provedení – Zákaz pro věřitele dovolávat se námitky zániku práv nebo zneužití práv“

Ve spojených věcech C-33/20, C-155/20 a C-187/20,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Landgericht Ravensburg (zemský soud v Ravensburgu, Německo) ze dne 7. ledna, 5. března a 31. března 2020, došlými Soudnímu dvoru dne 23. ledna, 31. března a 28. dubna 2020, v řízeních

UK

proti

Volkswagen Bank GmbH (C-33/20),

a

RT,

SV,

BC

proti

Volkswagen Bank GmbH,

Skoda Bank, pobočka Volkswagen Bank GmbH (C-155/20),

* Jednací jazyk: němčina.

a

JL,

DT

proti

BMW Bank GmbH,

Volkswagen Bank GmbH (C-187/20),

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, M. Safjan (zpravodaj) a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: G. Hogan,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za UK C. Kressem, Rechtsanwalt,
- za RT T. Rössem, Rechtsanwalt,
- za JL M. Basunem, Rechtsanwalt,
- za Volkswagen Bank GmbH I. Heiglem a T. Winterem, Rechtsanwälte,
- za BMW Bank R. Hallem, Rechtsanwalt,
- za německou vládu J. Möllerem, M. Hellmannem, U. Bartlem a E. Lankenauem, jako zmocněnci,
- za českou vládu M. Smolkem, J. Vláčilem a S. Šindelkovou, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi G. Goddin a B.-R. Killmannem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 15. července 2021,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu čl. 10 odst. 2 a čl. 14 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (Úř. věst. 2008, L 133, s. 66).

- 2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporů mezi UK a společností Volkswagen Bank GmbH ve věci C-33/20, mezi RT, SV a BC na jedné straně a společnostmi Volkswagen Bank a Škoda Bank, pobočkou Volkswagen Bank (dále jen „Škoda Bank“), na straně druhé ve věci C-155/20, jakož i mezi JL a DT na straně jedné a společnostmi BMW Bank GmbH a Volkswagen Bank na straně druhé ve věci C-187/20, pokud jde o platnost odstoupení UK, RT, SV, BC, JL a DT od úvěrových smluv uzavřených s těmito bankami.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Body 30 a 31 odůvodnění směrnice 2008/48 uvádějí:
- „(30) Tato směrnice neupravuje otázky smluvního práva související s platností úvěrových smluv. Členské státy proto v této oblasti smějí zachovávat nebo zavádět vnitrostátní předpisy, které jsou v souladu s právem Společenství. [...]
- (31) Aby se spotřebitel mohl seznámit se svými právy a povinnostmi podle úvěrové smlouvy, měla by tato smlouva jasně a výstižně uvádět veškeré nezbytné informace.“
- 4 Článek 3 této směrnice, nadepsaný „Definice“, stanoví:
- „Pro účely této směrnice se rozumí:
- [...]
- i) ‚roční procentní sazbou nákladů‘ celkové náklady úvěru pro spotřebitele vyjádřené jako roční procento celkové výše úvěru, případně včetně nákladů podle čl. 19 odst. 2;
- j) ‚výpůjční úrokovou sazbou‘ úroková sazba vyjádřená jako pevná nebo pohyblivá procentní sazba uplatňovaná ročně na čerpanou výši úvěru;
- k) ‚pevnou výpůjční úrokovou sazbou‘ skutečnost, že se věřitel a spotřebitel v úvěrové smlouvě dohodnou na jediné výpůjční úrokové sazbě po celou dobu trvání úvěrové smlouvy nebo na více výpůjčních úrokových sazbách stanovených pro dílčí období výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou. Nejsou-li v úvěrové smlouvě stanoveny všechny výpůjční úrokové sazby, považuje se výpůjční úroková sazba za pevně stanovenou pouze pro dílčí období, pro která jsou výpůjční úrokové sazby stanoveny výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou sjednanou při uzavření úvěrové smlouvy;
- [...]
- n) ‚smlouvou o vázaném úvěru‘ úvěrová smlouva, kde
- i) dotýčný úvěr slouží výhradně k financování smlouvy o dodání konkrétního zboží nebo poskytnutí konkrétní služby a

ii) tyto dvě smlouvy tvoří z objektivního hlediska obchodní celek; má se za to, že se jedná o obchodní celek, pokud úvěr pro spotřebitele financuje sám dodavatel zboží nebo poskytovatel služby nebo, v případě úvěru financovaného třetí osobou, pokud věřitel využije služeb dodavatele zboží nebo poskytovatele služeb v souvislosti s uzavřením nebo přípravou úvěrové smlouvy nebo pokud je konkrétní zboží nebo poskytnutí konkrétní služby výslovně uvedeno v úvěrové smlouvě.“

5 Článek 10 uvedené směrnice, nadepsaný „Informace, které mají být uvedeny v úvěrových smlouvách“, stanoví:

„1. Úvěrové smlouvy se vypracovávají na papíře nebo na jiném trvalém nosiči.

Každá smluvní strana obdrží jedno vyhotovení úvěrové smlouvy. Tímto článkem nejsou dotčena žádná vnitrostátní pravidla ohledně platnosti uzavírání úvěrových smluv, jež jsou v souladu s právem Společenství.

2. Úvěrová smlouva jasně a výstižně uvádí

a) druh úvěru;

[...]

c) dobu trvání úvěrové smlouvy;

d) celkovou výši úvěru a podmínky čerpání;

e) v případě úvěru ve formě odložené platby za konkrétní zboží nebo službu nebo u smluv o vázaném úvěru dané zboží nebo službu a jeho cenu v hotovosti;

[...]

l) úrokovou sazbu použitelnou v případě opožděných plateb platnou v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy a podmínky pro její úpravu a veškeré případné poplatky z prodlení;

[...]

r) právo na předčasné splacení, postup předčasného splacení a informace o případném právu věřitele na odškodnění a o způsobu, kterým se toto odškodnění stanoví;

s) postup, jenž má být použit při uplatnění práva na ukončení platnosti úvěrové smlouvy;

t) zda existuje pro spotřebitele mechanismus mimosoudního urovnávání stížností a prostředků nápravy, a pokud ano, způsob přístupu k němu;

u) případně další smluvní podmínky;

[...]“

6 Článek 13 téže směrnice, nadepsaný „Úvěrové smlouvy na dobu neurčitou“, stanoví podmínky, za kterých mohou spotřebitel a věřitel vypovědět úvěrovou smlouvu na dobu neurčitou.

- 7 Článek 14 směrnice 2008/48, nadepsaný „Právo na odstoupení od smlouvy“, v odstavci 1 stanoví:
- „Spotřebitel má k dispozici lhůtu čtrnácti kalendářních dnů na odstoupení od úvěrové smlouvy bez uvedení důvodu.
- Lhůta pro odstoupení od smlouvy začíná běžet
- a) buď dnem uzavření úvěrové smlouvy, nebo
- b) dnem, kdy spotřebitel obdrží smluvní podmínky a informace v souladu s článkem 10, pokud tento den nastane později než den uvedený v písmenu a) tohoto pododstavce.“
- 8 Článek 22 této směrnice, nadepsaný „Harmonizace a kogentní povaha směrnice“, v odstavci 1 stanoví:
- „Pokud tato směrnice obsahuje harmonizovaná ustanovení, nesmějí členské státy ve svém vnitrostátním právu zachovávat ani zavádět ustanovení odchylná od ustanovení této směrnice.“
- 9 Článek 23 uvedené směrnice, nadepsaný „Sankce“, zní takto:
- „Členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě této směrnice a přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.“

Německá právní úprava

- 10 Ustanovení § 247, nadepsané „Informační požadavky na smlouvy o spotřebitelském úvěru, vyplacenou finanční pomoc a smlouvy o zprostředkování úvěru“, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (zákon, kterým se zavádí občanský zákoník) ze dne 21. září 1994 (BGBl. 1994 I, s. 2494 a oprava BGBl. 1997 I, s. 1061), ve znění použitelném na skutkové okolnosti v původním řízení (dále jen „EGBGB“), stanoví:

„[...]

§ 3 Předmluvní informace

- (1) Informace poskytnuté před uzavřením smlouvy zahrnují:

[...]

11. sazbu úroku z prodlení a podmínky pro její úpravu a případně poplatky z prodlení,

[...]

§ 6 Obsah smlouvy

- (1) Ve smlouvě o spotřebitelském úvěru musí být jasným a srozumitelným způsobem zahrnuty následující informace:

1. informace uvedené v odst. 3 prvním pododstavci bodech 1 až 14 a čtvrtém pododstavci,

[...]

5. postup při odstoupení od smlouvy,

[...]

§ 7 Další informace ve smlouvě

- (1) Do smlouvy o spotřebitelském úvěru musí být jasným a srozumitelným způsobem zahrnuty následující informace, jsou-li pro smlouvu relevantní:

[...]

3. způsob stanovení odškodnění za předčasné splacení, pokud věřitel hodlá uplatnit své právo na toto odškodnění v případě předčasného splacení úvěru dlužníkem,

[...]“

- 11 Ustanovení § 247, nadepsané „Základní úroková sazba“, Bürgerliches Gesetzbuch (občanský zákoník), ve znění použitelném na skutkový stav ve věci v původním řízení, (dále jen „BGB“), stanoví:

„(1) Základní úroková sazba je 3,62 %. Dne 1. ledna a 1. července každého roku se upraví o procentní bod, o který se od poslední úpravy zvýšila nebo snížila referenční hodnota. Referenční hodnota odpovídá úrokové sazbě stanovené Evropskou centrální bankou pro poslední hlavní refinanční operaci provedenou před prvním kalendářním dnem příslušného pololetí.

(2) Deutsche Bundesbank [(Spolková banka Německa)] zveřejní základní úrokovou sazbu v *Bundesanzeiger* bezprostředně po datech uvedených ve druhé větě prvního odstavce.“

- 12 Ustanovení § 288 BGB, nadepsané „Úroky z prodlení a jiné náhrady“, v odstavci 1 stanoví:

„K jakémukoli peněžitému dluhu se po dobu prodlení přičítá úrok. Sazba úroku z prodlení je pět procentních bodů nad základní úrokovou sazbou za rok.“

- 13 Ustanovení § 314 BGB, nadepsané „Právo na odstoupení od smluv s postupným plněním ze závažného důvodu“, v odstavci 1 stanoví:

„Každá smluvní strana může odstoupit od smlouvy s postupným plněním ze závažného důvodu, aniž by musela dodržet lhůtu pro odstoupení od smlouvy. O závažný důvod se jedná, pokud trvání smluvního vztahu až do dohodnutého konce nebo do uplynutí doby pro odstoupení od smlouvy nemůže být uloženo straně, která ji ukončí, s ohledem na všechny skutkové okolnosti projednávaného případu a příslušné zájmy obou stran.“

- 14 Ustanovení § 355 BGB, nadepsané „Právo na odstoupení od spotřebitelských smluv“, zní takto:

„(1) Pokud zákon dává spotřebiteli právo na odstoupení v souladu s tímto ustanovením, přestanou být spotřebitel a obchodník vázáni svými prohlášeními o záměru uzavřít smlouvu, pokud spotřebitel v tomto smyslu stáhl své prohlášení ve stanovené lhůtě.

(2) Lhůta pro odstoupení je 14 dní. Není-li stanoveno jinak, začíná běžet okamžikem uzavření smlouvy.“

- 15 Ustanovení § 356b BGB, nadepsané „Právo na odstoupení od smluv o spotřebitelském úvěru“, v odstavci 2 stanoví:

„Pokud dokument doručený dlužníkovi podle odstavce 1 neobsahuje povinné údaje podle § 492 odst. 2, lhůta nezačne běžet, dokud nebude tento nedostatek odstraněn v souladu s § 492 odst. 6 [...]“

- 16 Ustanovení § 357 BGB, nadepsané „Právní důsledky odstoupení od smluv uzavřených mimo obchodní prostory a na dálku, s výjimkou smluv o finančních službách“, v prvním odstavci stanoví:

„Získaný prospěch musí být vrácen nejpozději do 14 dnů.“

- 17 Ustanovení § 357a BGB je nadepsané „Právní důsledky odstoupení od smluv o finančních službách“. Jeho odstavec 1 zní takto:

„Získaný prospěch musí být vrácen nejpozději do 30 dnů.“

- 18 Ustanovení § 358 BGB, nadepsané „Smlouva vázaná na smlouvu, od které strana odstoupila“, zní následovně:

„[...]“

(2) Pokud spotřebitel na základě § 495 odst. 1 platně stáhl své prohlášení o záměru uzavřít smlouvu o spotřebitelském úvěru, není již dále vázán ani svým prohlášením o záměru uzavřít smlouvu o dodání zboží nebo poskytnutí jiné služby, která se váže na smlouvu o spotřebitelském úvěru.

(3) Smlouva o dodávce zboží nebo jiných služeb a smlouva o úvěru podle odstavců 1 a 2 se spojí, pokud úvěr slouží k úplnému nebo částečnému financování druhé smlouvy a pokud obě tvoří hospodářský celek. Tento celek je třeba připustit, zejména pokud prodejce sám financuje protiplnění spotřebitele nebo v případě financování třetí stranou, pokud věřitel zapojí do přípravy nebo uzavření smlouvy o úvěru prodejce.

(4) Ustanovení § 355 odst. 3, a v závislosti na typu vázané smlouvy ustanovení § 357 až 357b, se uplatní obdobně na odstoupení od vázané smlouvy bez ohledu na způsob uvádění na trh [...]

[...] Věřitel při jednáních se spotřebitelem přebírá práva a povinnosti obchodníka, které z vázané smlouvy vyplývají, jde-li o právní důsledky odstoupení od smlouvy, pokud v době, kdy odstoupení nabude účinnosti, byla již částka úvěru obchodníkovi vyplacena.“

- 19 Ustanovení § 491a BGB, nadepsané „Předsmluvní informační povinnosti v souvislosti se smlouvami o úvěru uzavřenými se spotřebiteli“, v pododstavci 1 stanoví:

„V souvislosti se smlouvou o úvěru uzavřenou se spotřebitelem musí věřitel informovat dlužníka o záležitostech vyplývajících z § 247 [EGBGB] formou v něm uvedenou.“

- 20 Ustanovení § 492 BGB, nadepsané „Písemná forma, obsah smlouvy“, stanoví:

„(1) Smlouvy o spotřebitelském úvěru musí mít písemnou formu, není-li předepsána přísnější forma. [...]“

(2) Smlouva musí obsahovat informace stanovené v § 247 odst. 6 až 13 [EGBGB] pro smlouvy o spotřebitelském úvěru.

[...]

(5) Informace, které věřitel musí po uzavření smlouvy dlužníkovi poskytnout, musí být na trvalém nosiči.“

- 21 Ustanovení § 495 BGB, nadepsané „Právo na odstoupení od smlouvy“, v odstavci 1 stanoví:

„V souvislosti se smlouvou o úvěru uzavřenou se spotřebitelem má dlužník právo na odstoupení od smlouvy v souladu s § 355 BGB.“

Spory v původním řízení a předběžné otázky

Věc C-33/20

- 22 Dne 19. prosince 2015 uzavřel UK, spotřebitel, smlouvu o spotřebitelském úvěru se společností Volkswagen Bank na částku 10 671,63 eura určenou k nákupu vozidla značky Volkswagen pro osobní potřebu (dále jen „smlouva dotčená ve věci C-33/20“). Prodejcem tohoto vozidla byla společnost Hahn Automobile GmbH & Co. KG (dále jen „prodejce A“). Vzhledem k tomu, že prodejní cena činila 15 200 eur, složil UK prodejci A zálohu ve výši 5 000 eur a z úvěru financoval částku 10 200 eur, jakož i jednorázové pojistné ve výši 471,63 eura na pojištění zbývajících dluhu, tedy celkem 10 671,63 eura.

- 23 Smlouva dotčená ve věci C-33/20 obsahovala následující informaci:

„V návaznosti na ukončení platnosti smlouvy uplatníme zákonnou sazbu úroků z prodlení. Roční úroková sazba z prodlení odpovídá příslušné základní úrokové sazby zvýšené o pět procentních bodů.“

- 24 Kromě toho byl UK předán dokument nadepsaný „standardní evropské informace o spotřebitelském úvěru“. Tento dokument uváděl:

„Roční sazba úroků z prodlení odpovídá příslušné základní úrokové sazby zvýšené o pět procentních bodů. Základní úrokovou sazbu stanoví ke dni 1. ledna a ke dni 1. července každého roku Spolková banka Německa.“

- 25 Předkládající soud uvádí, že smlouva dotčená ve věci C-33/20 neuváděla sazbu úroků z prodlení jako číslo nebo přinejmenším neuváděla platnou referenční úrokovou sazbu, tedy základní úrokovou sazbu podle § 247 BGB. Kromě toho předkládající soud konstatuje, že dotčená smlouva neuváděla ani mechanismus úpravy sazby úroků z prodlení, jelikož dokument poskytnutý UK, uvedený v předchozím bodě, netvořil součást smlouvy dotčené ve věci C-33/20 z důvodu nedodržení požadavku písemné formy podle § 492 odst. 1 BGB.

- 26 Smlouva dotčená ve věci C-33/20 stanovila:

„Banka může požadovat přiměřené odškodnění za předčasné splacení za ztrátu přímo spojenou s předčasným splacením. Banka vypočte ztrátu v souladu s finančním výpočtním rámcem stanoveným Bundesgerichtshof [(Spolkový soudní dvůr, Německo)], který zohledňuje zejména:

– úroveň úrokové sazby, která se v mezidobí měnila,

- peněžní toky původně dohodnuté pro úvěr,
 - ušlý zisk banky,
 - administrativní náklady vzniklé v souvislosti s předčasným splacením (administrativní náklady), jakož i
 - náklady na riziko a administrativní náklady ušetřené v důsledku předčasného splacení.“
- 27 Pokud jde o podmínky věřitele pro odstoupení od smlouvy dotčené ve věci C-33/20 ze závažného důvodu, tato smlouva nestanovila způsob odstoupení od této smlouvy, přičemž neupřesnila ani lhůtu věřitele pro odstoupení od uvedené smlouvy. Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, uvedená smlouva neobsahovala informaci o právu dlužníka odstoupit od této smlouvy podle § 314 BGB.
- 28 Společnost Volkswagen Bank využila služeb prodejce A při přípravě a uzavření smlouvy dotčené ve věci C-33/20. Prodejce A jednal zejména jako zprostředkovatel úvěru pro společnost Volkswagen Bank a používal vzorové smlouvy této společnosti. Uvedená smlouva stanovila, že UK bude muset od 15. února 2016 splácet částku úvěru ve výši 11 545,26 eura (odpovídající jistíně ve výši 10 671,63 eura navýšené o úroky ve výši 873,63 eura) ve 48 měsíčních splátkách, každá ve výši 150,08 eura, a poslední splátkou ve výši 4 341,42 eura, která měla být provedena dne 16. ledna 2020.
- 29 UK pravidelně splácel stanovené měsíční splátky. Nicméně dopisem ze dne 22. ledna 2019 od uvedené smlouvy odstoupil. Společnost Volkswagen Bank toto odstoupení od smlouvy odmítla.
- 30 UK má za to, že z důvodu odstoupení od smlouvy dne 22. ledna 2019 se smlouva dotčená ve věci C-33/20 přeměnila na povinnost vrátit to, co bylo plněno. Žalobou podanou k předkládajícímu soudu UK navrhuje, aby bylo určeno, že je zproštěn povinnosti platit společnosti Volkswagen Bank měsíční splátky od 22. ledna 2019. Kromě toho od společnosti Volkswagen Bank požaduje, aby mu vrátila již uhrazené měsíční splátky, jakož i zálohu zaplacenou prodejci A, to vše jako protiplnění za vrácení zakoupeného vozidla.
- 31 Společnost Volkswagen Bank má za to, že prohlášení UK o odstoupení od smlouvy je opožděné, a odstoupení tedy není platné.
- 32 Za těchto podmínek se Landgericht Ravensburg (zemský soud v Ravensburgu, Německo) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Musí být čl. 10 odst. 2 písm. l) směrnice [2008/48] vykládán v tom smyslu, že v úvěrové smlouvě
- a) musí být úroková sazba použitelná v případě opožděných plateb platná v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy uvedena jako absolutní číslo, nebo přinejmenším musí být jako absolutní číslo uvedena referenční úroková sazba (v projednávané věci základní úroková sazba podle § 247 BGB), ze které se navýšením (v projednávané věci o pět procentních bodů podle § 288 odst. 1 druhé věty BGB) vypočte platná sazba úroků z prodlení; a
 - b) musí být konkrétně objasněn mechanismus úpravy sazby úroků z prodlení, nebo přinejmenším musí být odkázáno na vnitrostátní ustanovení práva, z nichž lze dovodit úpravu sazby úroků z prodlení (ustanovení § 247 a § 288 odst. 1 druhá věta BGB)?

- 2) Musí být čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48 vykládán v tom smyslu, že v úvěrové smlouvě musí být uveden konkrétní, pro spotřebitele pochopitelný výpočetní vzorec pro stanovení odškodnění věřitele za předčasné splacení v případě předčasného splacení úvěru, aby spotřebitel mohl alespoň přibližně vypočítat částku tohoto odškodnění hrazeného v případě předčasného ukončení platnosti smlouvy?
- 3) Musí být čl. 10 odst. 2 písm. s) směrnice 2008/48 vykládán v tom smyslu, že v úvěrové smlouvě
 - a) musí být uvedena rovněž práva stran úvěrové smlouvy na ukončení platnosti smlouvy upravená ve vnitrostátním právu, zejména též právo dlužníka na ukončení platnosti smlouvy ze závažného důvodu podle § 314 BGB u úvěrových smluv na dobu určitou; a
 - b) musí být uvedena u veškerých práv stran úvěrové smlouvy na ukončení platnosti úvěrové smlouvy lhůta a způsob pro prohlášení o ukončení k výkonu práva na ukončení platnosti úvěrové smlouvy?“

Věc C-155/20

- 33 Dne 3. ledna 2015 uzavřel RT se společností Volkswagen Bank úvěrovou smlouvu ve výši 11 257,14 eura. Dne 23. května 2015 uzavřel SV smlouvu téhož druhu s toutéž bankou ve výši 16 400 eur. Dne 24. července 2014 uzavřel BC úvěrovou smlouvu ve výši 7 332,34 eura se společností Škoda Bank (dále jen „smlouvy dotčené ve věci C-155/20“). Tyto úvěrové smlouvy byly určeny k financování nákupu vozidel pro osobní potřebu značky Volkswagen, pokud jde o RT a SV, a značky Škoda, pokud jde o BC. Prodejci těchto vozidel byly společnosti Autohaus Kilgus GmbH & Co. KG (dále jen „prodejce B“), Autohaus Humm GmbH (dále jen „prodejce C“) a Held & Ströhle GmbH & Co. KG (dále jen „prodejce D“). Prodejní cena vozidla v případě RT činila 15 750 eur, v případě SV 23 900 eur a v případě BC 15 940 eur. Tito spotřebitelé složili prodejcům B, C a D zálohu ve výši 5 000 eur v případě RT, 7 500 eur v případě SV a 8 900 eur v případě BC a prostřednictvím smluv dotčených ve věci C-155/20 financovali částky 10 750 eur v případě RT, 16 400 eur v případě SV a 7 040 eur v případě BC, jakož i jednorázové pojistné ve výši 507,14 eura v případě RT a 292,34 eura v případě BC na pojištění zbývajících dluhu, tedy celkem 11 257,14 eura v případě RT a 7 332,34 eura v případě BC.
- 34 Smlouvy dotčené ve věci C-155/20 obsahovaly tutéž informaci, jako je informace uvedená v bodě 23 tohoto rozsudku.
- 35 Kromě toho dokument uvedený v bodě 24 tohoto rozsudku, nadepsaný „Standardní evropské informace o spotřebitelském úvěru,“ byl předán RT, SV a BC.
- 36 Předkládající soud uvádí, že smlouvy dotčené ve věci C-155/20 neuváděly sazbu úroků z prodlení jako číslo nebo přinejmenším neuváděly platnou referenční úrokovou sazbu, tedy základní úrokovou sazbu podle § 247 BGB. Kromě toho předkládající soud konstatuje, že dotčené smlouvy neuváděly ani mechanismus úpravy sazby úroků z prodlení, jelikož dokument uvedený v předchozím bodě, netvořil součást uvedených smluv z důvodu nedodržení požadavku písemné formy podle § 492 odst. 1 BGB.
- 37 Smlouvy dotčené ve věci C-155/20 rovněž upravovaly totožné ujednání, jako je ujednání uvedené v bodě 26 tohoto rozsudku.

- 38 Pokud jde o podmínky věřitele pro odstoupení od těchto smluv ze závažného důvodu, obdobně jako smlouva dotčená ve věci C-33/20, smlouvy dotčené ve věci C-155/20 nestanovily způsob, jakým má být od této smlouvy odstoupeno, ani neupřesnily lhůtu věřitele pro odstoupení od smlouvy, ani neobsahovaly informaci o právu dlužníka odstoupit od smlouvy podle § 314 BGB.
- 39 Společnosti Volkswagen Bank a Škoda Bank využily služeb prodejců B, C a D při přípravě a uzavírání smluv dotčených ve věci C-155/20. Tito prodejci jednali zejména jako zprostředkovatelé úvěrů pro společnost Volkswagen Bank a Škoda Bank a používali vzorové smlouvy těchto společností. Uvedené smlouvy stanovily, že RT bude muset od 15. února 2015 splácet částku úvěru navýšenou o úroky ve výši 669,90 eura v 48 měsíčních splátkách ve výši 248,48 eura, SV bude muset od 1. června 2015 splácet částku úvěru navýšenou o úroky ve výši 1 241,97 eura v 36 měsíčních splátkách ve výši 146,87 eura a poslední splátkou ve výši 12 354,65 eura, která měla být provedena dne 1. května 2018, a BC bude muset od 3. září 2014 splácet částku úvěru navýšenou o úroky ve výši 225,87 eura ve 24 měsíčních splátkách ve výši 150 eur a poslední splátkou ve výši 3 958,21 eura, která měla být provedena dne 3. srpna 2016.
- 40 RT pravidelně splácel stanovené měsíční splátky. Krátce před úplným splněním své povinnosti stanovené na den 15. prosince 2018, však RT dopisem ze dne 22. listopadu 2018 odstoupil od úvěrové smlouvy, kterou se společností Volkswagen Bank uzavřel dne 3. ledna 2015.
- 41 SV pravidelně splácela sjednané měsíční splátky a úvěr splatila uhrazením poslední měsíční splátky splatné dne 1. května 2018. Dne 4. června 2018 SV postoupila prodejci C vozidlo, na jehož nákup uzavřela toto financování, za částku 8 031,46 eura. Dopisem ze dne 5. ledna 2019 SV odvolala svůj projev vůle směřující k uzavření úvěrové smlouvy, kterou s Volkswagen Bank uzavřela dne 23. května 2015.
- 42 BC pravidelně splácela sjednané měsíční splátky a úvěr zcela splatila uhrazením poslední měsíční splátky k sjednanému datu dne 3. srpna 2016. Dopisem ze dne 25. dubna 2019 BC odstoupila od úvěrové smlouvy, kterou se společností Škoda Bank uzavřela dne 24. července 2014.
- 43 RT má za to, že odstoupení od smlouvy je platné, neboť lhůta pro odstoupení nezačala běžet, jelikož v úvěrové smlouvě uzavřené s Volkswagen Bank dne 3. ledna 2015 byly uvedeny nesprávné informace. V důsledku toho RT od společnosti Volkswagen Bank požaduje, aby mu vrátila již uhrazené měsíční splátky ve výši 11 997,04 eura, jakož i zálohu zaplacenou prodejci B ve výši 5 000 eur, tedy celkovou částku 16 927,04 eura sníženou o úroky narostlé do okamžiku odstoupení od smlouvy ve výši 668,41 eura. RT tak žádá o vrácení zbývajících částky ve výši 16 258,63 eura za to, že vrátil zakoupené vozidlo. RT mimoto navrhuje, aby bylo určeno, že společnost Volkswagen Bank odmítá toto vozidlo převzít.
- 44 SV má za to, že z důvodu odstoupení od smlouvy se úvěrová smlouva uzavřená se společností Volkswagen Bank dne 23. května 2015 přeměnila v povinnost vrátit to, co bylo plněno. SV tudíž od společnosti Volkswagen Bank žádá, aby jí vrátila měsíční splátky úvěru, které společnosti uhradila, ve výši 17 641,97 eura, jakož i zálohu ve výši 7 500 eur zaplacenou prodejci C, tedy částku ve výši 25 141,97 eura po odečtení prodejní ceny, kterou obdržela za vozidlo, ve výši 8 031,46 eura, tedy celkovou částku ve výši 17 770,51 eura.
- 45 BC má za to, že z důvodu odstoupení od smlouvy se úvěrová smlouva uzavřená se společností Škoda Bank dne 24. července 2014 přeměnila v povinnost vrátit to, co bylo plněno. BC tedy od společnosti Škoda Bank žádá, aby jí vrátila platby související s amortizací jistiny, které jí byly

uhrazeny, ve výši 7 332,34 eura, jakož i zálohu ve výši 8 900 eur zaplacenou prodejci D po předání zakoupeného vozidla. BC mimoto navrhuje, aby bylo určeno, že společnost Škoda Bank odmítá toto vozidlo převzít.

46 Za těchto podmínek se Landgericht Ravensburg (zemský soud v Ravensburgu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být čl. 10 odst. 2 písm. l) směrnice [2008/48] vykládán v tom smyslu, že v úvěrové smlouvě
- a) musí být úroková sazba použitelná v případě opožděných plateb platná v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy uvedena jako absolutní číslo, nebo přinejmenším musí být jako absolutní číslo uvedena referenční úroková sazba (v projednávané věci základní úroková sazba podle § 247 BGB), ze které se navýšením (v projednávané věci o pět procentních bodů podle § 288 odst. 1 druhé věty BGB) vypočte platná sazba úroků z prodlení;
 - b) musí být konkrétně objasněn mechanismus úpravy sazby úroků z prodlení, nebo přinejmenším musí být odkázáno na vnitrostátní ustanovení práva, z nichž lze dovodit úpravu sazby úroků z prodlení (ustanovení § 247 a § 288 odst. 1 druhá věta BGB)?
- 2) Musí být čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48 vykládán v tom smyslu, že v úvěrové smlouvě musí být uveden konkrétní, pro spotřebitele pochopitelný výpočetní vzorec pro stanovení odškodnění věřitele za předčasné splacení v případě předčasného splacení úvěru, aby spotřebitel mohl alespoň přibližně vypočítat částku tohoto odškodnění hrazeného v případě předčasného ukončení platnosti smlouvy?
- 3) Musí být čl. 10 odst. 2 písm. s) směrnice 2008/48 vykládán v tom smyslu,
- a) že v úvěrové smlouvě musí být uvedena rovněž práva stran úvěrové smlouvy na ukončení platnosti smlouvy upravená ve vnitrostátním právu, zejména též právo dlužníka na ukončení platnosti smlouvy ze závažného důvodu podle § 314 BGB u úvěrových smluv na dobu určitou;
 - b) (v případě záporné odpovědi na [tuto otázku uvedenou pod bodem a)]) že nebrání vnitrostátním předpisům, které stanoví, že povinně uváděnou informací ve smyslu čl. 10 odst. 2 písm. s) směrnice 2008/48 je uvedení zvláštního práva na odstoupení od smlouvy upraveného ve vnitrostátním právu;
 - c) že v úvěrové smlouvě musí být uvedena u veškerých práv stran úvěrové smlouvy na ukončení platnosti smlouvy lhůta a způsob pro prohlášení o ukončení k výkonu práva na ukončení platnosti úvěrové smlouvy?
- 4) Je u smlouvy o spotřebitelském úvěru vyloučeno, aby se věřitel v případě výkonu práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48 dovolával zániku práva,
- a) pokud některá z povinně uváděných informací, které stanoví čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48, nebyla řádně obsažena v úvěrové smlouvě ani nebyla řádně sdělena dodatečně, takže lhůta pro odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48 nezačala běžet;
 - b) (v případě záporné odpovědi na [tuto otázku uvedenou pod bodem a)]) pokud se zánik práva v rozhodující míře zakládá na době, která uplynula od uzavření smlouvy, nebo na úplném naplnění smlouvy oběma smluvními stranami nebo na nakládání věřitele s vrácenou částkou úvěru nebo na vrácení úvěrových záruk nebo (u kupní smlouvy, na níž se váže úvěrová smlouva) na užívání nebo prodeji financovaného předmětu spotřebitelem, avšak spotřebitel v relevantním období a v okamžiku naplnění relevantních okolností

o existenci svého práva na odstoupení od smlouvy nevěděl a za tuto neznalost nenese odpovědnost a věřitel také nemohl vycházet z toho, že spotřebitel příslušnou znalostí disponuje?

- 5) Je u smlouvy o spotřebitelském úvěru vyloučeno, aby se věřitel v případě výkonu práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48 dovolával zneužití práva,
- a) pokud některá z povinných informací, které stanoví čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48, nebyla řádně obsažena v úvěrové smlouvě ani nebyla řádně poskytnuta dodatečně, takže lhůta pro odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48 nezačala běžet;
 - b) (v případě záporné odpovědi na [tuto otázku uvedenou pod bodem a)]) pokud se zneužívající výkon práva v rozhodující míře zakládá na době, která uplynula od uzavření smlouvy, nebo na úplném naplnění smlouvy oběma smluvními stranami nebo na nakládání věřitele s vrácenou částkou úvěru nebo na vrácení úvěrových záruk nebo (u kupní smlouvy, na níž se váže úvěrová smlouva) na užívání nebo prodeji financovaného předmětu spotřebitelem, avšak spotřebitel v relevantním období a v okamžiku naplnění relevantních okolností o existenci svého práva na odstoupení od smlouvy nevěděl a za tuto neznalost nenese odpovědnost a věřitel také nemohl vycházet z toho, že spotřebitel příslušnou znalostí disponuje?“

Věc C-187/20

- 47 Dne 4. května 2017 uzavřel JL se společností BMW Bank úvěrovou smlouvu ve výši 24 401,84 eura a dne 23. března 2016 uzavřel DT stejný druh smlouvy se společností Audi Bank, pobočkou Volkswagen Bank (dále jen „Audi Bank“) ve výši 37 710 eur (dále jen „smlouvy dotčené ve věci C-187/20“). Tyto úvěrové smlouvy byly určeny k financování nákupu vozidla pro osobní potřebu značky BMW v případě JL a značky Audi v případě DT. Prodejci těchto vozidel byli společností Auer Gruppe GmbH (dále jen „prodejce E“) a Autohaus Locher (dále jen „prodejce F“). Vzhledem k tomu, že prodejní cena vozidla činila v případě JL 23 500 eur, složil JL prodejci E zálohu ve výši 1 000 eur a z úvěru financoval zbývající částku 22 500 eur, jakož i částku pojištění ve výši 1 901,84 eura, zatímco DT, v jehož případě byla prodejní cena 37 710 eur, financoval celkovou částku prostřednictvím získaného úvěru.
- 48 Společnosti BMW Bank a Audi Bank využily služeb prodejců E a F při přípravě a uzavírání smluv dotčených ve věci C-187/20. Obě tyto smlouvy stanovily, že JL a DT budou muset od 5. května 2017 a 1. května 2016 splácet částku úvěru navýšenou o úroky v celkové výši 1 413,14 eura v případě JL a ve výši 1 737,40 eura v případě DT. Splátky měly být provedeny v 47 měsíčních splátkách každá výši 309,25 eura v případě JL a v 48 měsíčních splátkách, každá ve výši 395,65 eura v případě DT, přičemž JL byl povinen provést poslední splátku ve výši 11 280 eur dne 5. dubna 2021, a DT byl povinen provést poslední splátku ve výši 20 456,20 eura dne 1. dubna 2020.
- 49 Dopisy ze dne 13. června 2019 a 12. ledna 2019 JL a DT od smluv dotčených ve věci C-187/20 odstoupili.
- 50 JL a DT mají za to, že odstoupení od smlouvy je platné, neboť lhůta pro odstoupení od smlouvy nezačala běžet, jelikož informace obsažené v těchto smlouvách byly nesprávné. JL proto před předkládajícím soudem navrhuje, aby bylo určeno, že úroky a platby amortizace jistiny nejsou od 13. června 2019 splatné. DT požaduje od společnosti Audi Bank, aby mu vrátila 43 měsíčních

splátek v celkové výši 17 012,95 eura, které uhradil poté, co vrátil zakoupené vozidlo. Kromě toho DT navrhuje, aby bylo určeno, že není povinen uhradit úroky, ani amortizaci jistiny a že společnost Audi Bank odmítá dotčené vozidlo převzít.

- 51 Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, smlouvy dotčené ve věci C-187/20 neobsahovaly definici druhu poskytnutého úvěru. Dokument, nadepsaný „Standardní evropské informace o spotřebitelském úvěru“ připojený ke smlouvě uzavřené JL, který se stal nedílnou součástí této smlouvy, však obsahoval následující informace: „Úvěr návratný v pravidelných měsíčních splátkách a pevná úroková sazba“. DT obdržel obdobný dokument, který byl stejně nazván a obsahoval mimo jiné následující informace: „Návratný úvěr s osvědčeným právem odstoupit od smlouvy“, jakož i „Pravidelné měsíční splátky a vyšší konečná platba“.
- 52 Předkládající soud konstatuje, že smlouvy dotčené ve věci C-187/20 neobsahují informaci, podle které po vyplacení peněžních prostředků zaniká povinnost zaplatit prodejci kupní cenu v odpovídající výši a kupující může požadovat, aby prodejce zakoupené vozidlo dodal po úplném zaplacení kupní ceny.
- 53 Pokud jde o informaci o sazbě úroků z prodlení, smlouva uzavřená JL se společností BMW Bank dne 4. května 2017 upřesňovala:
- „Pokud je dlužník/spoludlužník v prodlení s platbou, budou úroky z prodlení odpovídat příslušné základní úrokové sazbě zvýšené o pět procentních bodů. Základní úroková sazba se stanoví k 1. lednu a 1. červenci každého roku a Spolková banka Německa ji zveřejňuje v *Bundesanzeiger*.“
- 54 Smlouva uzavřená DT se společností Audi Bank dne 23. března 2016 obsahovala následující informaci:
- „V návaznosti na ukončení platnosti smlouvy uplatníme zákonnou sazbu úroků z prodlení. Roční úroková sazba z prodlení odpovídá příslušné základní úrokové sazbě zvýšené o pět procentních bodů.“
- 55 Kromě toho dokument, který obdržel DT, uvedený v bodě 51 tohoto rozsudku, uváděl:
- „Roční sazba úroků z prodlení odpovídá příslušné základní úrokové sazbě zvýšené o pět procentních bodů. Základní úrokovou sazbu stanoví ke dni 1. ledna a ke dni 1. července každého roku Spolková banka Německa.“
- 56 Tento dokument se však nestal nedílnou součástí smlouvy uzavřené DT se společností Audi Bank dne 23. března 2016 z důvodu nedodržení požadavku písemné formy stanoveného v § 492 odst. 1 BGB.
- 57 Předkládající soud konstatuje, že mechanismy úpravy sazby úroků z prodlení nejsou ve smlouvách dotčených ve věci C-187/20 zcela vysvětleny. I když totiž podmínky smlouvy uzavřené JL se společností BMW dne 4. května 2017 odkazují na to, že Spolková banka Německa dvakrát ročně stanoví základní úrokovou sazbu, tato smlouva neuvádí, že zmíněná sazba odpovídá úrokové sazbě pro hlavní finanční operaci použité Evropskou centrální bankou, jelikož uvedená smlouva neodkazuje ani na § 247 odst. 1 BGB, který je v tomto ohledu relevantní.

- 58 Stejně tak ani smlouva uzavřená DT se společností Audi Bank dne 23. března 2016, ani dokument nazvaný „Standardizované evropské informace“ podle předkládajícího soudu neuvádějí, na jakém základě se stanoví základní úroková sazba stanovená touto smlouvou.
- 59 Smlouvy dotčené ve věci C-187/20 rovněž stanovily ujednání totožné s ujednáním, které je uvedeno v bodě 26 tohoto rozsudku.
- 60 Pokud jde o právo dlužníka odstoupit od smlouvy ze závažného důvodu, smlouva uzavřená JL se společností BMW dne 4. května 2017 neobsahovala odkaz na § 314 BGB a neuváděla, že k odstoupení podle tohoto ustanovení musí dojít v přiměřené lhůtě. Smlouva uzavřená DT se společností Audi Bank dne 23. března 2016 neobsahovala žádnou informaci o právu dlužníka odstoupit od smlouvy ze závažného důvodu v souladu s § 314 BGB. Tato smlouva sice stanovila právo věřitele na odstoupení od smlouvy ze závažného důvodu, avšak neupřesňovala způsob tohoto práva na ukončení platnosti smlouvy ani lhůtu pro toto ukončení. Uvedená smlouva zejména neobsahovala informaci, že takové ukončení platnosti smlouvy musí být provedeno na trvalém nosiči podle § 492 odst. 5 BGB.
- 61 Pokud jde o informace o případném mechanismu mimosoudního urovnávání stížností, smlouva uzavřená JL se společností BMW dne 4. května 2017 neuváděla podmínky přístupu k tomuto mechanismu, jako je požadavek na popis sporu, předložení konkrétní žádosti a zaslání kopie nezbytných dokumentů. Uvedená smlouva v tomto ohledu pouze uváděla, že odkazuje na „Jednací řád pro projednávání stížností zákazníků v německém bankovním odvětví“, dostupný na žádost nebo k nahlédnutí na internetové stránce Bundesverband der Deutschen Banken e.V. (spolkové sdružení německých bank) www.bdb.de. Smlouva uzavřená DT se společností Audi Bank dne 23. března 2016 obsahovala ty samé údaje, ale upřesňovala, že „[s]tížnost musí být zaslána písemně (například dopisem, faxem, e-mailem) Úřadu pro stížnosti zákazníků při Bundesverband deutscher Banken e.V., Postfach 040307, 10062 Berlín, fax: 030 16633169, e-mail: ombudsmann@bdb.de“.
- 62 Za těchto podmínek se Landgericht Ravensburg (zemský soud v Ravensburgu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Je třeba čl. 10 odst. 2 písm. a) směrnice [2008/48] vykládat v tom smyslu, že u tohoto druhu úvěru je případně třeba uvést, že se jedná o smlouvu o vázaném úvěru nebo že se jedná o úvěrovou smlouvu na dobu určitou?
- 2) Je třeba čl. 10 odst. 2 písm. d) směrnice 2008/48 vykládat tak, že u podmínek pro použití úvěru u smluv o vázaném úvěru k financování předmětu koupě v případě vyplacení částky úvěru prodejci musí být uvedeno, že dlužník je ve výši vyplacené částky osvobozen od povinnosti k zaplacení kupní ceny a prodejce mu musí, pokud byla kupní cena uhrazena v plné výši, předat zakoupené zboží?
- 3) Musí být čl. 10 odst. 2 písm. l) směrnice 2008/48 [...] vykládán v tom smyslu, že v úvěrové smlouvě
- a) musí být úroková sazba použitelná v případě opožděných plateb platná v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy uvedena jako absolutní číslo, nebo přinejmenším musí být jako absolutní číslo uvedena referenční úroková sazba (v projednávané věci základní úroková sazba podle § 247 BGB), ze které se navýšením (v projednávané věci o pět procentních bodů podle § 288 odst. 1 druhé věty BGB) vypočte platná sazba úroků z prodlení;

b) musí být konkrétně objasněn mechanismus úpravy sazby úroků z prodlení, nebo přinejmenším musí být odkázáno na vnitrostátní ustanovení práva, z nichž lze dovodit úpravu sazby úroků z prodlení (ustanovení § 247 a § 288 odst. 1 druhá věta BGB)?

- 4) a) Musí být čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48 vykládán v tom smyslu, že v úvěrové smlouvě musí být uveden konkrétní, pro spotřebitele pochopitelný výpočetní vzorec pro stanovení odškodnění věřitele za předčasné splacení v případě předčasného splacení úvěru, aby spotřebitel mohl alespoň přibližně vypočítat částku tohoto odškodnění hrazeného v případě předčasného ukončení platnosti smlouvy?
- b) (v případě kladné odpovědi na [tuto otázku uvedenou pod bodem a))]:

Brání čl. 10 odst. 2 písm. r) a čl. 14 odst. 1 druhá věta směrnice 2008/48/ES vnitrostátní právní úpravě, podle níž při neúplných informacích ve smyslu čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48 lhůta pro odstoupení od smlouvy přesto začíná okamžikem uzavření smlouvy a zaniká pouze nárok věřitele na odškodnění za předčasné splacení úvěru?

- 5) Musí být čl. 10 odst. 2 písm. s) směrnice 2008/48 vykládán v tom smyslu,
- a) že v úvěrové smlouvě musí být uvedena rovněž práva stran úvěrové smlouvy na ukončení platnosti smlouvy upravená ve vnitrostátním právu, zejména též právo dlužníka na ukončení platnosti smlouvy ze závažného důvodu podle § 314 BGB u úvěrových smluv na dobu určitou, a že musí být výslovně uvedeno ustanovení, ve kterém je toto právo na ukončení platnosti smlouvy upraveno;
- b) (v případě záporné odpovědi na [tuto otázku uvedenou pod bodem a))]:

že nebrání vnitrostátním předpisům, které stanoví, že povinně uváděnou informaci ve smyslu čl. 10 odst. 2 písm. s) směrnice 2008/48 je uvedení zvláštního práva na odstoupení od smlouvy upraveného ve vnitrostátním právu;

- c) že v úvěrové smlouvě musí být uvedena u veškerých práv stran úvěrové smlouvy na ukončení platnosti smlouvy lhůta a způsob pro prohlášení o ukončení k výkonu práva na ukončení platnosti úvěrové smlouvy?

- 6) Je třeba čl. 10 odst. 2 písm. t) směrnice 2008/48 vykládat v tom smyslu, že v úvěrové smlouvě musí být uvedeny nezbytné formální předpoklady pro stížnost nebo prostředek nápravy při mimosoudním urovnání stížností nebo prostředků nápravy? Je nedostačující, pokud je v tomto smyslu odkázáno na jednací řád pro mimosoudní urovnávání stížností nebo prostředků nápravy dostupný na internetu?

- 7) Je u smlouvy o spotřebitelském úvěru vyloučeno, aby se věřitel v případě výkonu práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48 dovolával zániku práva,

- a) pokud některá z povinných informací, které stanoví čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48, nebyla řádně obsažena v úvěrové smlouvě ani nebyla řádně poskytnuta dodatečně, takže lhůta pro odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48 nezačala běžet;
- b) (v případě záporné odpovědi na [tuto otázku uvedenou pod bodem a))]:

pokud se zánik práva v rozhodující míře zakládá na době, která uplynula od uzavření smlouvy, nebo na úplném naplnění smlouvy oběma smluvními stranami nebo na nakládání věřitele s vrácenou částkou úvěru nebo na vrácení úvěrových záruk nebo (u kupní smlouvy, na níž se váže úvěrová smlouva) na užívání nebo prodeji financovaného předmětu spotřebitelem, avšak spotřebitel v relevantním období a v okamžiku naplnění

relevantních okolností o existenci svého práva na odstoupení od smlouvy nevěděl a za tuto neznalost nenese odpovědnost, a věřitel také nemohl vycházet z toho, že spotřebitel příslušnou znalostí disponuje?

- 8) Je u smlouvy o spotřebitelském úvěru vyloučeno, aby se věřitel v případě výkonu práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48 dovolával zneužití práva,
- a) pokud některá z povinných informací, které stanoví čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48, nebyla řádně obsažena v úvěrové smlouvě ani nebyla řádně poskytnuta dodatečně, takže lhůta pro odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48 nezačala běžet;
 - b) (v případě záporné odpovědi na [tuto otázku uvedenou pod bodem a)])

pokud se zneužívající výkon práva v rozhodující míře zakládá na době, která uplynula od uzavření smlouvy, nebo na úplném naplnění smlouvy oběma smluvními stranami nebo na nakládání věřitele s vrácenou částkou úvěru nebo na vrácení úvěrových záruk nebo (u kupní smlouvy, na níž se váže úvěrová smlouva) na užívání nebo prodeji financovaného předmětu spotřebitelem, avšak spotřebitel v relevantním období a v okamžiku naplnění relevantních okolností o existenci svého práva na odstoupení od smlouvy nevěděl a za tuto neznalost nenese odpovědnost, a věřitel také nemohl vycházet z toho, že spotřebitel příslušnou znalostí disponuje?“

- 63 Rozhodnutí předsedy Soudního dvora ze dne 18. prosince 2020 byly věci C-33/20, C-155/20 a C-187/20 spojeny pro účely ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

- 64 Vzhledem k tomu, že některé otázky ve věcech C-33/20, C-155/20 a C-187/20 jsou podobné nebo totožné, je třeba je zkoumat společně.

K první otázce ve věci C-187/20

- 65 Podstatou první otázky předkládajícího soudu ve věci C-187/20 je, zda čl. 10 odst. 2 písm. a), c) a e) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že je-li tomu tak, úvěrová smlouva musí jasně a výstižně uvádět, že se jedná o „smlouvu o vázaném úvěru“ ve smyslu čl. 3 písm. n) této směrnice a zda je tato smlouva uzavřena na dobu určitou.
- 66 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 3 písm. n) směrnice 2008/48 se pod pojmem „smlouva o vázaném úvěru“ rozumí úvěrová smlouva, kdy: „dotyčný úvěr slouží výhradně k financování smlouvy o dodání konkrétního zboží nebo poskytnutí konkrétní služby; a tyto dvě smlouvy tvoří z objektivního hlediska obchodní celek; má se za to, že se jedná o obchodní celek, pokud [...] věřitel využije služeb dodavatele zboží nebo poskytovatele služeb v souvislosti s uzavřením nebo přípravou úvěrové smlouvy nebo pokud je konkrétní zboží nebo poskytnutí konkrétní služby výslovně uvedeno v úvěrové smlouvě“.

- 67 Ve věci C-187/20 z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že věřitelé využili služeb prodejců E a F při přípravě a uzavírání smluv dotčených v této věci a úvěr poskytnutý v souladu s těmito smlouvami byl určen výlučně k financování dodání vozidel pro osobní potřebu. Takové smlouvy tudíž musí být považovány za „smlouvy o vázaném úvěru“ ve smyslu čl. 3 písm. n) směrnice 2008/48.
- 68 Kromě toho, jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, smlouvy dotčené ve věci C-187/20 byly uzavřeny na dobu určitou.
- 69 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 10 odst. 2 písm. a), c) a e) směrnice 2008/48 musí úvěrová smlouva jasně a výstižně uvádět druh úvěru, dobu trvání úvěrové smlouvy a v případě úvěru ve formě odložené platby za konkrétní zboží nebo službu nebo v případě smluv o vázaném úvěru dané zboží nebo službu a jeho cenu v hotovosti.
- 70 Jak vyplývá z čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 ve světle bodu 31 odůvodnění této směrnice, požadavek jasně a výstižně uvést v úvěrové smlouvě vypracované na papíře nebo na jiném trvalém nosiči informace uvedené v tomto ustanovení je nezbytný k tomu, aby se spotřebitel mohl seznámit se svými právy a povinnostmi (rozsudek ze dne 26. března 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, bod 35 a citovaná judikatura).
- 71 Znalost a dobré pochopení informací spotřebitelem, které musí povinně obsahovat úvěrová smlouva v souladu s čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48, jsou nezbytné pro řádné plnění této smlouvy (rozsudek ze dne 26. března 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, bod 45).
- 72 Tento požadavek přispívá k dosažení cíle, který směrnice 2008/48 sleduje a který spočívá v oblasti spotřebitelských úvěrů v provedení úplné a nezbytné harmonizace v celé řadě klíčových oblastí, jež je považována za nezbytnou pro zajištění vysoké a rovnocenné úrovně ochrany zájmů všech spotřebitelů v Evropské unii a pro usnadnění vzniku dobře fungujícího vnitřního trhu spotřebitelských úvěrů (rozsudek ze dne čtvrtek 26. března 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, bod 36 a citovaná judikatura).
- 73 Informace, že dotčená smlouva představuje „smlouvu o vázaném úvěru“ ve smyslu čl. 3 písm. n) směrnice 2008/48 a že je tato smlouva uzavřena na dobu určitou, má přitom pro spotřebitele zásadní význam, který mu umožňuje skutečně se seznámit s jeho právy a povinnostmi.
- 74 Na první otázku ve věci C-187/20 je tudíž třeba odpovědět tak, že čl. 10 odst. 2 písm. a), c) a e) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že je-li tomu tak, úvěrová smlouva musí jasně a výstižně uvádět, že se jedná o „smlouvu o vázaném úvěru“ ve smyslu čl. 3 písm. n) této směrnice a že je tato smlouva uzavřena na dobu určitou.

Ke druhé otázce ve věci C-187/20

- 75 Podstatou druhé otázky předkládacího soudu ve věci C-187/20 je, zda čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že vyžaduje, aby „smlouva o vázaném úvěru“ ve smyslu čl. 3 písm. n) této směrnice, kde dotýčný úvěr slouží výhradně k financování smlouvy o dodání zboží a předpokládá, že částka úvěru je vyplacena prodejci tohoto zboží, uváděla, že spotřebitel je zproštěn povinnosti zaplatit kupní cenu ve výši vyplacené částky a prodejce mu musí, pokud byla kupní cena uhrazena v plné výši, předat zakoupené zboží.

- 76 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 úvěrová smlouva jasně a výstižně uvádí celkovou výši úvěru a podmínky čerpání a v případě úvěru ve formě odložené platby za konkrétní zboží nebo službu nebo u smluv o vázaném úvěru dané zboží nebo službu a jeho cenu v hotovosti.
- 77 Pokud jde o formální podmínky „smluv o vázaném úvěru“ ve smyslu čl. 3 písm. n) směrnice 2008/48, čl. 10 odst. 2 této směrnice pouze vyžaduje, aby úvěrová smlouva uváděla dotčený výrobek nebo službu a jeho cenu v hotovosti.
- 78 I když čl. 10 odst. 2 písm. d) směrnice 2008/48 stanoví, že celková výše úvěru a podmínky čerpání musí být povinně uvedeny v úvěrové smlouvě, žádné ustanovení této směrnice naproti tomu nevyžaduje, aby tato smlouva uváděla důsledky tohoto čerpání, pokud jde o smluvní vztah mezi spotřebitelem a prodejcem zboží nebo služby financované úvěrem.
- 79 Článek 10 odst. 2 směrnice 2008/48 i přesto nebrání tomu, aby strany úvěrové smlouvy na základě společné dohody ve smlouvě tyto důsledky uvedly.
- 80 Za těchto podmínek je třeba na druhou otázku ve věci C-187/20 odpovědět tak, že čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že nevyžaduje, aby „smlouva o vázaném úvěru“ ve smyslu čl. 3 písm. n) této směrnice, která slouží výhradně k financování smlouvy o dodání zboží a stanoví, že částka úvěru je vyplacena prodejci tohoto zboží, uváděla, že spotřebitel je zproštěn své ovinnosti zaplatit kupní cenu ve výši vyplacené částky a prodejce mu musí, pokud byla kupní cena uhrazena v plné výši, předat zakoupené zboží.

K první otázce ve věcech C-33/20, C-155/20 a ke třetí otázce ve věci C-187/20

- 81 Podstatou první otázky předkládajícího soudu ve věcech C-33/20 a C-155/20 a třetí otázky předkládajícího soudu ve věci C-187/20 je, zda čl. 10 odst. 2 písm. l) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že úvěrová smlouva musí uvádět úrokovou sazbu z prodlení platnou v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy ve formě konkrétního procentního podílu a musí konkrétně popisovat mechanismus úpravy sazby úroků z prodlení.
- 82 Je třeba připomenout, že podle čl. 10 odst. 1 prvního pododstavce této směrnice se úvěrové smlouvy vypracovávají na papíře nebo na jiném trvalém nosiči. Článek 10 odst. 2 písm. l) uvedené směrnice stanoví, že úvěrová smlouva jasně a výstižně uvádí úrokovou sazbu použitelnou v případě opožděných plateb platnou v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy a podmínky pro její úpravu a veškeré případné poplatky z prodlení.
- 83 Z předkládacích rozhodnutí vyplývá, že smlouvy dotčené v každé z věcí v původních řízeních upřesňovaly, že roční sazba úroků z prodlení dosahuje „příslušné základní úrokové sazby zvýšené o pět procentních bodů“. Z předkládacích rozhodnutí rovněž vyplývá, že dokument nazvaný „Standardní evropské informace o spotřebitelském úvěru“, které byl spotřebitelům v těchto věcech předán, upřesňoval, že „roční sazba úroků z prodlení odpovídá příslušné základní úrokové sazbě zvýšené o pět procentních bodů. Základní úrokovou sazbu stanoví k 1. lednu a k 1. červenci každého roku Spolková banka Německa“. Jak však vyplývá z uvedených předkládacích rozhodnutí, uvedený dokument netvořil nedílnou součást těchto smluv. Pouze smlouva dotčená ve věci C-187/20, uzavřená mezi JL a společností BMW Bnak, výslovně stanovila, že „základní úroková sazba se stanoví k 1. lednu a 1. červenci každého roku a Spolková banka Německa ji zveřejňuje v *Bundesanzeiger*.“

- 84 V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora vyplývá, že i když úvěrová smlouva nemusí být nutně vypracována v jediném dokumentu, nic to nemění na tom, že všechny údaje uvedené v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 musí být uvedeny na papíře nebo na jiném trvalém nosiči (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 45 a výrok).
- 85 Vzhledem k tomu, že údaje obsažené v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 musí být uvedeny jasné a výstižně, je nezbytné, aby úvěrová smlouva obsahovala jasný a konkrétní odkaz na jiné dokumenty vypracované na papíře nebo na jiných trvalých nosičích, které obsahují tyto údaje a skutečně byly předány spotřebiteli před uzavřením smlouvy tak, aby se mohl skutečně seznámit se svými právy a povinnostmi (rozsudek ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 34).
- 86 Je tudíž na předkládajícím soudu, aby posoudil, zda tomu tak je ve věcech dotčených v původních řízeních.
- 87 Pokud jde o výklad čl. 10 odst. 2 písm. l) směrnice 2008/48, je třeba konstatovat, že znění tohoto ustanovení vyžaduje, aby úvěrová smlouva uváděla úrokovou sazbu platnou v případě opožděné platby v konkrétním okamžiku, a sice v okamžiku uzavření této smlouvy. Kromě toho, pokud jde o změnu této sazby po uzavření uvedené smlouvy, toto ustanovení stanoví povinnost uvést podmínky pro úpravu uvedené sazby.
- 88 Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 57 až 60 svého stanoviska, ze znění čl. 10 odst. 2 písm. l) směrnice 2008/48 vyplývá, že úvěrová smlouva musí uvádět úrokovou sazbu použitelnou v případě opožděných plateb platnou v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy konkrétně ve formě procentního podílu, a nikoli pouze definici této sazby nebo vzorec pro výpočet použitý za tímto účelem.
- 89 Pokud jde o obecnou systematiku této směrnice, z definice roční procentní sazby nákladů, výpůjční úrokové sazby a pevné výpůjční úrokové sazby, obsažených v článku 3 směrnice 2008/48, vyplývá, že tyto jednotlivé druhy sazeb musí být vyjádřeny v procentech.
- 90 Co se týče cílů téže směrnice, a konkrétně jejího článku 10, jak bylo připomenuto v bodě 70 tohoto rozsudku, požadavek spočívající v jasném a výstižném uvedení údajů uvedených v tomto ustanovení v úvěrové smlouvě je nezbytný k tomu, aby se spotřebitel mohl seznámit se svými právy a povinnostmi.
- 91 Pokud přitom spotřebitelská smlouva odkazuje na určitá ustanovení vnitrostátního práva, pokud jde o informace, jejichž uvedení je požadováno na základě článku 10 směrnice 2008/48, spotřebitel nemůže na základě smlouvy určit rozsah svého smluvního závazku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. března 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, bod 44).
- 92 Jak uvedl generální advokát v bodě 64 svého stanoviska, povinnost uvést v úvěrové smlouvě konkrétní sazbu úroků z prodlení vyjádřenou v procentech umožňuje spotřebiteli seznámit se s důsledky jeho případného prodlení při splácení.
- 93 Vzhledem k tomu, že sazba úroků z prodlení platná v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy představuje kvalifikovanou informaci, což nebude platit zejména v případě, že se jedná o pohyblivou úrokovou sazbu, musí být prvně uvedená sazba v úvěrové smlouvě uvedena konkrétně ve formě procenta.

- 94 Pokud jde o povinnost stanovenou v čl. 10 odst. 2 písm. l) směrnice 2008/48 uvést v úvěrové smlouvě jasně a výstižně podmínky pro úpravu úrokové sazby použitelné v případě opožděných plateb, pokud se tak jako ve věcech v původním řízení strany dotčené úvěrové smlouvy dohodly, že se sazba úroku z prodlení změní v závislosti na změně základní úrokové sazby stanovené centrální bankou členského státu a zveřejněné v úředním věstníku tohoto členského státu, který je snadno dostupný všem osobám, odkaz v této smlouvě na uvedenou základní úrokovou sazbu umožňuje přiměřeně pozornému a obezřetnému spotřebiteli seznámit se s mechanismem úpravy této sazby úroků z prodlení a pochopit jej, pokud je v úvěrové smlouvě uveden způsob výpočtu posledně uvedené úrokové sazby. V tomto ohledu musí být splněny dvě podmínky. Zaprvé prezentace tohoto způsobu výpočtu musí být snadno srozumitelná pro průměrného spotřebitele, který nemá odborné znalosti v oblasti financí, a tato prezentace mu musí umožnit vypočítat sazbu úroků z prodlení na základě informací poskytnutých v úvěrové smlouvě. Zadruhé četnost úpravy uvedené základní úrokové sazby, která je určena vnitrostátními právními předpisy, musí být rovněž v této smlouvě uvedena (obdobně viz rozsudek ze dne 3. března 2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2020:138, bod 53).
- 95 Na první otázku ve věcech C-33/20 a C-155/20 a na třetí otázku ve věci C-187/20 je tudíž třeba odpovědět tak, že čl. 10 odst. 2 písm. l) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že úvěrová smlouva musí ve formě konkrétního procentního podílu uvádět sazbu úroků z prodlení platnou v okamžiku uzavření této smlouvy a musí konkrétně popsat mechanismus úpravy úrokové sazby z prodlení. V případě, že se strany dotčené úvěrové smlouvy dohodly, že sazba úroků z prodlení bude změněna v závislosti na změně základní úrokové sazby stanovené centrální bankou členského státu a zveřejněné v úředním věstníku, který je snadno dostupný, odkaz v této smlouvě na uvedenou základní úrokovou sazbu je dostatečný, pokud je ve zmíněné smlouvě uveden způsob výpočtu sazby úroků z prodlení v závislosti na základní úrokové sazbě. V tomto ohledu musí být splněny dvě podmínky. Na prvním místě prezentace tohoto způsobu výpočtu musí být snadno srozumitelná pro průměrného spotřebitele, který nemá odborné znalosti v oblasti financí, a musí mu umožnit vypočítat sazbu úroku z prodlení na základě informací poskytnutých v téže smlouvě. Na druhém místě četnost úprav uvedené základní úrokové sazby, která je určena vnitrostátními právními předpisy, musí být v dotčené úvěrové smlouvě rovněž uvedena.

Ke druhé otázce ve věcech C-33/20 a C-155/20 a ke čtvrté otázce ve věci C-187/20

- 96 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu ve věcech C-33/20 a C-155/20 a čtvrté otázky předkládajícího soudu ve věci C-187/20 je, zda musí být čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48/ES vykládán v tom smyslu, že v úvěrové smlouvě musí být za účelem stanovení odškodnění za předčasné splacení úvěru uveden konkrétní, pro spotřebitele pochopitelný aritmetický vzorec, aby spotřebitel mohl vypočítat částku odškodnění hrazeného při předčasném splacení úvěru.
- 97 Pro účely zodpovězení těchto otázek je třeba připomenout, že podle čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48 musí úvěrová smlouva jasně a výstižně uvádět „právo na předčasné splacení, postup předčasného splacení a informace o případném právu věřitele na odškodnění a o způsobu, kterým se toto odškodnění stanoví“.
- 98 V projednávané věci z předkládacích rozhodnutí vyplývá, že úvěrové smlouvy dotčené ve věcech v původních řízeních stanoví, že „banka vypočte ztrátu v souladu s finančním výpočtním rámcem stanoveným Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr)“.

- 99 V tomto ohledu, jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, pokud směrnice 2008/48 ukládá obchodníkovi povinnost seznámit spotřebitele s obsahem navrhovaného smluvního závazku, jehož některé prvky jsou určeny závaznými právními nebo správními předpisy členského státu, je tento obchodník povinen informovat spotřebitele o obsahu uvedených ustanovení, aby se spotřebitel mohl seznámit se svými právy a povinnostmi (v tomto smyslu viz rozsudek ze čtvrtek 26. března 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, bod 46 a citovaná judikatura).
- 100 I když není za tímto účelem nezbytné, pokud jde o odškodnění, které má být zaplacen v případě předčasného splacení podle čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48, aby úvěrová smlouva uváděla aritmetický vzorec, na základě kterého se toto odškodnění vypočítá, musí však konkrétním a pro průměrného spotřebitele snadno srozumitelným způsobem uvádět způsob výpočtu tohoto odškodnění tak, aby takový spotřebitel mohl určit částku odškodnění hrazeného v případě předčasného splacení na základě informací poskytnutých v úvěrové smlouvě.
- 101 Pouhý odkaz pro účely výpočtu odškodnění hrazeného v případě předčasného splacení úvěru na finanční aritmetický rámec předepsaný vnitrostátním soudem, v projednávané věci Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), přitom nesplňuje požadavek připomenutý v bodě 99 tohoto rozsudku, aby byl spotřebitel seznámen s obsahem jeho smluvního závazku.
- 102 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku ve věcech C-33/20 a C-155/20 a na čtvrtou otázku ve věci C-187/20 odpovědět tak, že čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že úvěrová smlouva musí pro účely výpočtu odškodnění hrazeného v případě předčasného splacení úvěru uvádět konkrétním a pro průměrného spotřebitele snadno srozumitelným způsobem postup výpočtu tohoto odškodnění tak, aby takový spotřebitel mohl určit částku odškodnění, která má být uhrazena v případě předčasného splacení úvěru na základě informací poskytnutých v této smlouvě.

Ke třetí otázce ve věcech C-33/20 a C-155/20 a páté otázce ve věci C-187/20

- 103 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu ve věcech C-33/20 a C-155/20 a páté otázky ve věci C-187/20 je, zda čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že úvěrová smlouva musí uvádět všechny situace, v nichž je právo stran úvěrové smlouvy na ukončení platnosti smlouvy, jako je právo dlužníka na ukončení platnosti smlouvy ze závažného důvodu, uznáno vnitrostátní právní úpravou, a zda tato smlouva musí uvádět lhůtu a způsob prohlášení o ukončení platnosti smlouvy v každé z těchto situací.
- 104 Úvodem je třeba připomenout, že podle čl. 10 odst. 2 písm. s) směrnice 2008/48 musí úvěrová smlouva jasně a výstižně uvádět „postup, jenž má být použit při uplatnění práva na ukončení platnosti úvěrové smlouvy“.
- 105 Kromě toho článek 13 této směrnice stanoví podmínky, za kterých mohou spotřebitel a věřitel ukončit platnost úvěrové smlouvy uzavřené na dobu neurčitou, přičemž uvedená směrnice nepřiznává žádné právo na ukončení platnosti smlouvy, pokud jde o smlouvy uzavřené na dobu určitou. Za těchto podmínek musí být odkaz na „právo na ukončení platnosti smlouvy“, který je uveden v čl. 10 odst. 2 písm. s) směrnice 2008/48, vykládán tak, že se týká práva na ukončení platnosti smlouvy stanoveného v článku 13 této směrnice.
- 106 Z toho vyplývá, že směrnice 2008/48 nestanoví žádnou povinnost zahrnout do úvěrové smlouvy jakoukoli informaci o právu na ukončení platnosti úvěrových smluv uzavřených na dobu určitou.

- 107 Jak vyplývá z předkládacích rozhodnutí ve věcech v původních řízeních, smlouvy dotčené v těchto řízeních byly uzavřeny na dobu určitou.
- 108 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pokud jde o smlouvy, které spadají do působnosti směrnice 2008/48, členské státy nemohou uložit smluvním stranám povinnosti neupravené touto směrnicí, obsahuje-li uvedená směrnice harmonizovaná ustanovení v oblasti, které se týkají tyto povinnosti (rozsudek ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 55).
- 109 Článek 10 odst. 2 směrnice 2008/48 přitom provádí takovou harmonizaci, pokud jde o údaje, které musí být povinně zahrnuty do úvěrové smlouvy (rozsudek ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 56).
- 110 Je pravda, že členský stát může ve své vnitrostátní právní úpravě stanovit možnost ukončit platnost úvěrové smlouvy uzavřené na dobu určitou. Článek 10 odst. 2 písm. s) směrnice 2008/48 a její článek 13 ve spojení s čl. 22 odst. 1 této směrnice však brání tomu, aby právní úprava členského státu stanovila povinnost uvést v takové úvěrové smlouvě informaci o právu na ukončení platnosti smlouvy stanoveném nikoliv směrnicí 2008/48, ale pouze touto vnitrostátní právní úpravou.
- 111 Směrnice 2008/48 však nebrání tomu, aby strany úvěrové smlouvy, které se na základě vzájemné dohody rozhodly stanovit právo na ukončení platnosti této smlouvy mimo případy uvedené v článku 13 této směrnice, zmiňovaly toto právo v uvedené smlouvě (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, body 57 a 58).
- 112 S ohledem na výše uvedené je třeba na třetí otázku ve věcech C-33/20 a C-155/20 a pátou otázku ve věci C-187/20 odpovědět tak, že čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že nevyžaduje, aby úvěrová smlouva uváděla všechny situace, v nichž je právo stran úvěrové smlouvy na ukončení platnosti smlouvy uznáno nikoliv touto směrnicí, nýbrž pouze vnitrostátní právní úpravou.

Ke čtvrté otázce ve věci C-155/20 a sedmé otázce ve věci C-187/20

- 113 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu ve věci C-155/20 a sedmé otázky ve věci C-187/20 je, zda směrnice 2008/48 musí být vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby věřitel namítl zánik práva při uplatnění práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48 v případě, že některý z povinně uváděných údajů uvedených v čl. 10 odst. 2 této směrnice není zahrnut v úvěrové smlouvě ani nebyl dodatečně řádně sdělen, a v případě, že tento spotřebitel nevěděl o svém právu na odstoupení od smlouvy, aniž za tuto neznalost odpovídal.
- 114 K zodpovězení těchto otázek je třeba připomenout, jak vyplývá z čl. 14 odst. 1 druhého pododstavce písm. b) směrnice 2008/48, že čtrnáctidenní lhůta pro odstoupení od smlouvy začíná běžet až poté, co spotřebitel obdržel informace uvedené v článku 10 této směrnice, pokud tento den nastane později než den uzavření úvěrové smlouvy. Uvedený článek 10 vyjmenovává informace, které musí být uvedeny v úvěrových smlouvách.
- 115 Jak vyplývá z bodu 108 tohoto rozsudku, pokud jde o smlouvy, které spadají do působnosti směrnice 2008/48, členské státy nemohou uložit smluvním stranám povinnosti neupravené touto směrnicí, obsahuje-li uvedená směrnice harmonizovaná ustanovení v oblasti, které se týkají tyto povinnosti.

- 116 Jak přitom uvedl generální advokát v bodě 101 svého stanoviska, doba pro uplatnění práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy spadá do harmonizace prováděné článkem 14 směrnice 2008/48.
- 117 Vzhledem k tomu, že směrnice 2008/48 nestanoví žádné časové omezení pro uplatnění práva spotřebitele odstoupit od smlouvy v případě, že tomuto spotřebiteli nebyly uvedené informace předány, nemůže být takové omezení stanoveno vnitrostátní právní úpravou v rámci členského státu.
- 118 Je tedy třeba odpovědět na čtvrtou otázku předkládajícího soudu ve věci C-155/20 a sedmou otázku ve věci C-187/20 tak, že čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby věřitel namítl zánik práva při uplatnění práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle tohoto ustanovení v případě, že některý z povinně uváděných údajů uvedených v čl. 10 odst. 2 této směrnice není zahrnut v úvěrové smlouvě ani nebyl dodatečně řádně sdělen, bez ohledu na to, zda tento spotřebitel nevěděl o svém právu na odstoupení od smlouvy, aniž za tuto neznalost nese odpovědnost.

K páté otázce ve věci C-155/20 a osmé otázce ve věci C-187/20

- 119 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu ve věci C-155/20 a osmé otázky ve věci C-187/20 je, zda směrnice 2008/48 musí být vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby mohl mít věřitel platně za to, že spotřebitel zneužil svého práva na odstoupení od smlouvy upraveného v čl. 14 odst. 1 této směrnice, pokud jednak některý z povinně uváděných údajů uvedených v čl. 10 odst. 2 uvedené směrnice není zahrnut v úvěrové smlouvě ani nebyl dodatečně řádně sdělen a jednak tento spotřebitel nevěděl o svém právu na odstoupení od smlouvy, aniž za tuto neznalost nese odpovědnost.
- 120 K odpovědi na tyto otázky je třeba konstatovat, že směrnice 2008/48 neobsahuje ustanovení upravující otázku zneužití práv ze strany spotřebitele, která mu tato směrnice přiznává.
- 121 Je však třeba ověřit, zda uplatnění práva ze strany spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48 není omezeno v důsledku uplatněním v projednávané věci obecné zásady unijního práva, podle níž se jednotlivci nemohou norem unijního práva dovolávat podvodně nebo zneužívajícím způsobem.
- 122 Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, důkaz o zneužití vyžaduje souhrn objektivních okolností, ze kterých vyplývá, že i přes formální dodržení podmínek stanovených unijní právní úpravou nebylo dosaženo cíle sledovaného touto právní úpravou, a subjektivní znak spočívající v záměru získat výhodu vyplývající z unijní právní úpravy tím, že jsou uměle vytvořeny podmínky vyžadované pro její získání (rozsudek ze dne 26. února 2019, T Danmark a Y Denmark, C-116/16 a C-117/16, EU:C:2019:135, bod 97 a citovaná judikatura).
- 123 Pokud jde o cíl sledovaný článkem 14 směrnice 2008/48, je třeba konstatovat, že spočívá v tom, že je spotřebiteli umožněno zvolit si smlouvu nejlépe vyhovující jeho potřebám, a tedy odstoupit od smlouvy, o níž po jejím uzavření v rámci lhůty na rozmyšlenou stanovené pro uplatnění práva na odstoupení vyjde najevo, že neodpovídá potřebám tohoto spotřebitele (obdobně viz rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Rust-Hackner a další, C-355/18 až C-357/18 a C-479/18, EU:C:2019:1123, bod 101).

- 124 Kromě toho, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 117 a 118 svého stanoviska, cílem čl. 14 odst. 1 druhého pododstavce písm. b) směrnice 2008/48 je zajistit, aby spotřebitel obdržel veškeré informace nezbytné k posouzení rozsahu svého smluvního závazku, a penalizovat věřitele, který mu neposkytuje informace upravené v článku 10 této směrnice.
- 125 Sankce stanovené unijními směrnicemi v oblasti ochrany spotřebitele jsou totiž určeny k odrazení obchodníka od porušování povinností, které pro něj vyplývají v souladu s ustanoveními těchto směrnic, ve vztahu ke spotřebiteli (obdobně viz rozsudky ze dne 30. dubna 2014, Kásler a Káslerne Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, bod 84, jakož i ze dne 25. listopadu 2020, Banca B., C-269/19, EU:C:2020:954, body 34 a 38).
- 126 Pokud tedy obchodník neposkytl spotřebiteli informace uvedené v článku 10 směrnice 2008/48 a spotřebitel se rozhodne odstoupit od úvěrové smlouvy později než ve lhůtě čtrnácti dnů po uzavření této smlouvy, nemůže tento obchodník vytýkat uvedenému spotřebiteli, že zneužil svého práva na odstoupení od smlouvy, i když doba, která uplynula mezi uzavřením této smlouvy a odstoupením spotřebitele od smlouvy, je značná.
- 127 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na pátou otázku ve věci C-155/20, jakož i na osmou otázku ve věci C-187/20 odpovědět tak, že směrnice 2008/48 musí být vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby věřitel mohl mít platně za to, že spotřebitel zneužil svého práva na odstoupení od smlouvy upraveného v čl. 14 odst. 1 této směrnice, pokud některý z povinně uváděných údajů uvedených v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 není zahrnut v úvěrové smlouvě ani nebyl dodatečně řádně sdělen, bez ohledu na to, zda tento spotřebitel o svém právu na odstoupení od smlouvy nevěděl.

K šesté otázce ve věci C-187/20

- 128 Podstatou šesté otázky předkládajícího soudu ve věci C-187/20 je, zda čl. 10 odst. 2 písm. t) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že úvěrová smlouva musí uvádět základní formální podmínky, na které je vázáno zahájení mimosoudního urovnávání stížností a prostředků náprav, nebo zda postačuje, že tato smlouva v tomto ohledu odkazuje na jednací řád, který je dostupný na internetu.
- 129 V tomto ohledu čl. 10 odst. 2 písm. t) směrnice 2008/48 stanoví, že úvěrová smlouva musí jasně a výstižně uvádět „zda existuje pro spotřebitele mechanismus mimosoudního urovnávání stížností a prostředků nápravy, a pokud ano, způsob přístupu k němu“.
- 130 Podle ustálené judikatury je přitom pro výklad ustanovení unijního práva třeba vzít v úvahu nejen jejich znění, ale i jejich kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž jsou součástí (rozsudek ze dne 25. června 2020, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-380/19, EU:C:2020:498, bod 25 a citovaná judikatura).
- 131 Pokud jde o kontext čl. 10 odst. 2 písm. t) směrnice 2008/48, je třeba uvést, že čl. 10 odst. 2 této směrnice upřesňuje, že informace uvedená v tomto ustanovení, včetně způsobu přístupu k mechanismu mimosoudního urovnávání stížností a prostředkům nápravy dostupným spotřebiteli, musí být uvedena jasným a výstižným způsobem.
- 132 Z toho vyplývá, že informace uvedená v úvěrové smlouvě v této souvislosti musí být dostatečně jasná a úplná, aby spotřebitelům umožnila podat takovou stížnost nebo takový prostředek nápravy, ale nesmí reprodukovat všechna procesní pravidla týkající se takových řízení.

- 133 Pokud jde o cíl čl. 10 odst. 2 písm. t) směrnice 2008/48, je třeba konstatovat, že cílem tohoto ustanovení je zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele tím, že zajistí, aby spotřebitelé mohli dobrovolně podávat stížnosti nebo takové prostředky nápravy proti věřitelům k subjektům uplatňujícím postupy mimosoudního řešení sporů (obdobně viz rozsudek ze dne 25. června 2020, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-380/19, EU:C:2020:498, bod 26).
- 134 K tomu, aby mohli spotřebitelé využít takové možnosti, musí být informováni o existujících mimosoudních mechanismech ke zjednání nápravy. V tomto ohledu je třeba uvést, že jakmile vznikne spor, je nezbytné, aby byli spotřebitelé schopni rychle určit, které subjekty alternativního řešení sporů jsou příslušné pro vyřízení jejich stížnosti, a aby věděli, zda se dotčený obchodník bude účastnit řízení předloženého takovému subjektu (obdobně viz rozsudek ze dne 25. června 2020, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-380/19, EU:C:2020:498, bod 27).
- 135 Cílem čl. 10 odst. 2 písm. t) směrnice 2008/48 je tedy zajistit, aby se spotřebitel mohl při plné znalosti skutečností rozhodnout, zda je vhodné použít jeden z mechanismů mimosoudního urovnání stížností a prostředků nápravy, a dále, aby byl skutečně schopen takovou stížnost nebo takový prostředek nápravy podat na základě informací zahrnutých v úvěrové smlouvě.
- 136 Jak uvedl generální advokát v bodě 94 svého stanoviska, k tomuto účelu je podstatné, aby byl spotřebitel informován zaprvé o všech mechanismech mimosoudního urovnání stížností nebo prostředků nápravy, které má k dispozici, případně o nákladech každého z nich, zadruhé o skutečnosti, že stížnost nebo prostředek nápravy má být podán poštou nebo elektronicky, zatřetí o poštovní nebo elektronické adrese, na kterou musí být tato stížnost nebo prostředek nápravy zaslán, a začtvrté o dalších formálních podmínkách, na které je tato stížnost či prostředek nápravy vázán.
- 137 Pokud jde o informace uvedené v předchozím bodě, pouhý odkaz v úvěrové smlouvě na jednací řád dostupný na internetu, nebo na jiný akt nebo dokument týkající se mechanismu mimosoudního urovnávání stížností a prostředků nápravy není dostačující (obdobně viz rozsudek ze dne 26. března 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, bod 47 a citovaná judikatura).
- 138 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na šestou otázku ve věci C-187/20 odpovědět tak, že čl. 10 odst. 2 písm. t) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že úvěrová smlouva musí uvádět podstatné informace o všech mechanismech mimosoudního urovnání stížností nebo prostředků nápravy, které má spotřebitel k dispozici a případně o nákladech na každý z nich, o skutečnosti, že stížnost nebo odvolání musí být podáno poštou nebo elektronicky, o poštovní nebo elektronické adrese, na kterou musí být tato stížnost nebo prostředek nápravy zaslán, a o dalších formálních podmínkách, na které je tato stížnost či prostředek nápravy vázán. Pokud jde o tyto informace, pouhý odkaz v úvěrové smlouvě na jednací řád dostupný na internetu nebo na jiný akt nebo dokument týkající se mechanismu mimosoudního urovnávání stížností a prostředků nápravy není dostačující.

K nákladům řízení

- 139 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 10 odst. 2 písm. a), c) a e) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS musí být vykládán v tom smyslu, že, je-li tomu tak, úvěrová smlouva musí jasně a výstižně uvádět, že se jedná o „smlouvu o vázaném úvěru“ ve smyslu čl. 3 písm. n) této směrnice a že je tato smlouva uzavřena na dobu určitou.
- 2) Článek 10 odst. 2 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že nevyžaduje, aby „smlouva o vázaném úvěru“ ve smyslu čl. 3 písm. n) této směrnice, která slouží výhradně k financování smlouvy o dodání zboží a která stanoví, že částka úvěru je vyplacena prodejci tohoto zboží, uváděla, že spotřebitel je zproštěn povinnosti zaplatit kupní cenu ve výši vyplacené částky a že mu prodejce musí, pokud byla kupní cena uhrazena v plné výši, předat zakoupené zboží.
- 3) Článek 10 odst. 2 písm. l) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že úvěrová smlouva musí ve formě konkrétního procentního podílu uvádět sazbu úroků z prodlení platnou v okamžiku uzavření této smlouvy a musí konkrétně popsat mechanismus úpravy úrokové sazby z prodlení. V případě, že se strany dotčené úvěrové smlouvy dohodly, že sazba úroků z prodlení bude změněna v závislosti na změně základní úrokové sazby stanovené centrální bankou členského státu a zveřejněné v úředním věstníku, který je snadno dostupný, odkaz v této smlouvě na uvedenou základní úrokovou sazbu je dostatečný, pokud je ve zmíněné smlouvě uveden způsob výpočtu sazby úroků z prodlení v závislosti na základní úrokové sazbě. V tomto ohledu musí být splněny dvě podmínky. Na prvním místě prezentace tohoto způsobu výpočtu musí být snadno srozumitelná pro průměrného spotřebitele, který nemá odborné znalosti v oblasti financí, a musí mu umožnit vypočítat sazbu úroku z prodlení na základě informací poskytnutých v téže smlouvě. Na druhém místě četnost úprav uvedené základní úrokové sazby, která je určena vnitrostátními právními předpisy, musí být v dotčené úvěrové smlouvě rovněž uvedena.
- 4) Článek 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že úvěrová smlouva musí pro účely výpočtu odškodnění hrazeného v případě předčasného splacení úvěru uvádět konkrétním a pro průměrného spotřebitele snadno srozumitelným způsobem postup výpočtu tohoto odškodnění tak, aby takový spotřebitel mohl určit částku odškodnění, která má být uhrazena v případě předčasného splacení úvěru na základě informací poskytnutých v této smlouvě.
- 5) Článek 10 odst. 2 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že nevyžaduje, aby úvěrová smlouva uváděla všechny situace, v nichž je právo stran úvěrové smlouvy na ukončení platnosti smlouvy uznáno nikoliv touto směrnicí, nýbrž pouze vnitrostátní právní úpravou.

- 6) Článek 14 odst. 1 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby věřitel namítl zánik práva při uplatnění práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle tohoto ustanovení v případě, že některý z povinně uváděných údajů uvedených v čl. 10 odst. 2 této směrnice není zahrnut v úvěrové smlouvě ani nebyl dodatečně řádně sdělen, bez ohledu na to, zda tento spotřebitel nevěděl o svém právu na odstoupení od smlouvy, aniž za tuto neznalost nese odpovědnost.
- 7) Směrnice 2008/48 musí být vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby věřitel mohl mít platně za to, že spotřebitel zneužil svého práva na odstoupení od smlouvy upraveného v čl. 14 odst. 1 této směrnice, pokud některý z povinně uváděných údajů uvedených v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 není zahrnut v úvěrové smlouvě a ani nebyl dodatečně řádně sdělen, bez ohledu na to, zda tento spotřebitel o svém právu na odstoupení od smlouvy nevěděl.
- 8) Článek 10 odst. 2 písm. t) směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že úvěrová smlouva musí uvádět podstatné informace o všech mechanismech mimosoudního urovnání stížností nebo prostředků nápravy, které má spotřebitel k dispozici a případně o nákladech na každý z nich, o skutečnosti, že stížnost nebo odvolání musí být podáno poštou nebo elektronicky, o poštovní nebo elektronické adrese, na kterou musí být tato stížnost nebo prostředek nápravy zaslán, a o dalších formálních podmínkách, na které je tato stížnost či prostředek nápravy vázán. Pokud jde o tyto informace, pouhý odkaz v úvěrové smlouvě na jednacím řád dostupný na internetu nebo na jiný akt nebo dokument týkající se mechanismu mimosoudního urovnávání stížností a prostředků nápravy není dostačující.

Podpisy.